

Cures en Infermeria en la Infància, Adolescència i a la Dona

Codi: 101792
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OB	3	2

Professor de contacte

Nom: Rafaela Blanco Sánchez
Correu electrònic: Rafaela.Blanco@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Manuel Quintanilla Martínez
Maria Isabel Fernández Cano
Caterina Checa Jiménez

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials.

Tot i això estaria bé repassar les competències treballades en les assignatures de la matèria d'Infermeria Clínica, d'Estructura i funció del cos humà i Fisiologia en el nen, l'adolescent i la dona. D'altra banda seria molt recomanable repassar les competències de l'assignatura de Bases Metodològiques Infermeres.

Objectius

L'assignatura es programa al tercer curs del Grau d'Infermeria i forma part del grup de les assignatures de formació obligatòria. Constitueix, per tant, part de la base científica necessària per a la formació del graduat infermer.

OBJECTIUS GENERALS

Els seus objectius generals són l'estudi del nen des del moment de la concepció fins l'adolescència i l'estudi de la salut sexual i reproductiva de les dones. Posant l'èmfasi en el desenvolupament de la persona al llarg del cicle vital i en el coneixement de les principals eines infermeres que col·laboren a la millora de la pràctica infermera a l'atenció primària de salut i a l'atenció especialitzada.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Identificar les modificacions que es produeixen en la dona durant l'embaràs part i puerperi (postpart). CRITERI
: Ha de relacionar almenys el 80% de les mateixes en aquesta etapa del cicle vital.

Relacionar l'etapa de desenvolupament en que es troba el nen amb la forma de satisfer les seves necessitats bàsiques des del naixement fins l'adolescència. CRITERI: Ha de fonamentar el com i el perquè es satisfan d'aquesta manera al llarg d'aquestes etapes.

Analitzar la situació de salut de la dona en les diferents etapes del cicle vital, seguint un model infermer. CRITERI: identificant els principals problemes, descrivint l'etiologia, i els símptomes i signes per a cadascun d'ells.

Planificar el procés de cures a les persones ateses, seguint un dels models de les necessitats humanes. CRITERI: Ha d'aplicar les etapes del procés de cures.

Seleccionar els plans de cures més adients que permetin intervenir sobre l'estrès de l'infant i la família davant la malaltia i l'hospitalització. CRITERI: Ha de fonamentar amb evidències perquè es consideren les més adients.

Analitzar les intervencions proposades en el pla de cures. CRITERI: Ha de justificar la seva pertinença amb el model de cures seleccionat.

Seleccionar les intervencions més adients, per tractar els problemes de salut que presenta la dona al llarg de les diferents etapes del cicle vital. CRITERI: Ha de justificar amb evidències les intervencions infermeres en cadascun d'ells.

Analitzar les cures, sobre l'estrès de l'infant i la família davant de la malaltia i l'hospitalització. CRITERI: Ha d'identificar i justificar amb evidències les accions que garanteixin l'estabilització de la situació i la prevenció de complicacions.

Competències

- Basar les intervencions infermeres en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
- "Demostrar que es comprenen, sense prejudicis, les persones: considerar-ne els aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents; assegurar que es respectin les seves opinions, creences i valors, i garantir el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional."
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua
- Dissenyar sistemes de cures dirigits a persones, famílies o grups, avaluar-ne l'impacte i establir-hi les modificacions oportunes.
- Fomentar estils de vida saludables, l'autocura, donant suport al manteniment de conductes preventives i terapèutiques.
- Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Planificar i dur a terme cures infermeres dirigides a persones, famílies o a grups, orientades als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte a través de guies de pràctica clínica i assistencial que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les intervencions infermeres justificant-les amb evidències científiques i / o aportacions d'experts que les sustenten.
2. Aplicar cures durant el procés de maternitat per prevenir complicacions.
3. Argumentar amb evidències científiques la selecció de les cures infermeres més idònies per a una atenció professional adequada a les necessitats de salut de les persones.

4. Argumentar les intervencions infermeres amb evidència científica.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
7. Dissenyar estratègies que considerin els aspectes culturals i que garanteixin el respecte de les opinions, les creences i els valors, així com el dret a la intimitat i el secret professional.
8. Elaborar plans de cures, en funció de la fase i/o l'etapa de la malaltia en la qual es troba el pacient, utilitzant els principis teòrics i metodològics de la infermeria i avaluant-ne els seus resultats.
9. Establir relacions entre els coneixements i la pràctica.
10. Explicar els factors de risc que incideixen en el procés de salut i malaltia.
11. Identificar, analitzar i prendre l'opció resoluciva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
12. Identificar els aspectes específics del nou-nat.
13. Identificar els factors de risc determinants en el procés de salut-malaltia a nivell físic, emocional i social.
14. Identificar els problemes de salut més freqüents en la infantesa i les seves manifestacions.
15. Identificar els problemes d'infermeria en la infantesa i les seves complicacions.
16. Identificar i explicar les guies de pràctiques clíniques i assistencials relacionades amb l'atenció de les demandes de salut de les persones durant tot el cicle vital i de les alteracions que es poden presentar, i proporcionar les cures necessàries en cada etapa.
17. Identificar les necessitats de salut durant les diferents etapes del cicle vital, des del moment del naixement fins al final de la vida.
18. Identificar les respostes psicosocials de les persones davant de les diferents situacions de salut (en particular, la malaltia i el patiment), i seleccionar les accions adequades per proporcionar-los ajuda.
19. Interpretar els aspectes culturals i els valors que determinen les conductes de salut.
20. Justificar les cures infermeres de qualitat adequades a les necessitats de salut.
21. Justificar les intervencions infermeres amb els processos fisiopatològics.
22. Planificar cures infermeres dirigides a persones, famílies o grups.
23. Plantejar propostes d'anàlisi fonamentades científicament i d'acord amb els recursos.
24. Proposar protocols de cures dirigides a les persones amb risc d'emmalaltir.
25. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
26. Seleccionar els aspectes bàsics relacionats amb l'estil de vida saludable, l'autocura i les activitats preventives i terapèutiques en relació amb les necessitats de salut, dirigint les accions tant a la persona com als familiars o assistents responsables.
27. Valorar i tractar de manera integral les necessitats de salut en la infància.

Continguts

INTRODUCCIÓ

En aquesta assignatura abordarem la problemàtica de salut a la infància, l'adolescència i de les dones durant l'embaràs, part i puerperi. Partim de l'estat de salut de la població catalana que reflecteix, en certa mesura, bona part dels canvis (sociodemogràfics, epidemiològics, tecnològics, etc.) ocorreguts en la nostra societat. Alguns con l'arribada de població immigrant en un període curt de temps, han modificat l'estructura per edat i sexe de la població i les tendències de fecunditat. A grans trets, la situació de la salut de la població de Catalunya es caracteritza per una esperança de vida que se situa entre les més elevades del món. Els hàbits i estils de vida han millorat en relació amb l'hàbit tabàquic, l'ús d'elements de seguretat en cotxes i motos i la realització d'activitat preventiva (control de la tensió arterial, mesura del nivell de colesterol, realització de mamografies i citologies o vacunació antigripal).

Hi ha, però, importants àmbits de millora, especialment aquells en els que no hem avançat, com són l'activitat física, l'alimentació saludable o el manteniment del pes adequat. En el cas del joves preocupa la importància de l'hàbit tabàquic i del consum excessiu d'alcohol, així com l'augment dels embarassos en adolescents.

El concepte de nen, el d'infància i adolescència tal com l'entendem avui en dia seria " com una fase especial i amplia de la vida" (Bergen,2007), es una construcció social feta per l'home per la qual cosa aquesta construcció pot canviar en el temps i d'una cultura a un altra. La imatge del nen que es té en l'actualitat és molt recent i producte de les idees de la Il·lustració (S. XVIII) que prometia una societat màgica.

En l'actualitat s'entén per nen " tot ésser humà menor de 18 anys d'edat, llevat que, en virtut de les lleis que li siguin aplicables, obtingui abans la majoria d'edat" , (Art 1 de la Convenció de Drets del Nen UNICEF, 1996). La convenció sobre els drets de la infància diu el següent: tots els nens han d'estar lliures de discriminació. Desenvolupar-se física i mentalment en llibertat i amb dignitat. Tindre un nom i una nacionalitat. Disposar de nutrició, habitatge, recreació i serveis sanitaris adients. Rebre tractament especial, si té alguna deficiència. Rebre amor, comprensió i seguretat material. Rebre educació per desenvolupar les seves capacitats. Ser els primers en rebre protecció en cas de catàstrofes. Estar protegits de l'abandonament, la crueltat i l'explotació. Estar educats en l'esperit de l'amistat entre els pobles. (Assemblea General de les Nacions Unides 1989).

En el nostre entorn, el tenir cura infermera de la infància es fonamenta en: Una difusió generalitzada del concepte de salut. Una influència permanent de les condicions socioeconòmiques en la situació dels nens i dels adolescents. Un desenvolupament molt important de l'atenció sanitària des de la vessant tecnològica i organitzativa.

CONTINGUTS

La infància. Tenir cura del noutat. El nen en edat escolar. Promoció i manteniment de la salut en el creixement i el desenvolupament del nen. Característiques de les diferents etapes de la infància i l'adolescència, factors que condicionen el patró normal de creixement i desenvolupament. Problemes de salut més freqüents a la infància i identificar les seves manifestacions. Cuidatges infermers al nen i la família en situacions especials. El procés de cures infermeres en el nen i l'adolescent a l'hospital i a l'Atenció Primària de Salut. Planificar totes les etapes del procés d'atenció infermer/a. Procés d'atenció infermer per valorar l'estat de salut del nen, en situació de salut (seguiment i desenvolupament del nen sà) i malaltia (seguiment del nen malalt). Atencions a la família amb la arribada d'un nou membre. Els cuidadors familiars.

L' adolescència. La pubertat. L'embaràs a l'adolescència/ L'agressivitat a l'adolescència / Conductes de risc a l'adolescència. Els problemes de salut més freqüents a l'adolescència.

La dona. L' embaràs, part, puerperi normal i d'alt risc. Característiques de les dones a les diferents etapes del cicle reproductiu. La dona i la menopausa. Tenir cura de les dones en diferents etapes de la vida. Els problemes de salut més freqüents en les dones. El procés de cures infermeres a les dones amb diferents problemes de salut - malaltia.

Es treballassin possiblement les situacions següents:

1. Diabetis gestacional.
2. L'acne a l'adolescència.
3. L'eterna joventut - Teràpia hormonal substitutòria.
4. Vull créixer

Metodologia

Assistència i participació activa en els seminaris, mes l'avaluació mitjançant casos pràctics i resolució de problemes.

La metodologia emprada als **Seminaris** serà la de **l'Aprenentatge Basat en Problemes en grup mixt (ABPGM)** que es du a terme mitjançant sessions tutoritzades i presencials a l'aula per analitzar una situació problema que condueix l'aprenentatge. Mitjançant aquesta situació/problema, l'estudiant adquireix habilitats per afrontar problemes, prioritzar i cercar informació, prendre decisions i avaluar la seva activitat.

La característica de l'ABPGM és que la primera sessió es realitza amb la totalitat del grup classe amb un professor/a i les dues restants en seminaris especialitzats en grups reduïts amb un professor/a cadascun.

En l'ABPGM, el rol de l'estudiant és actiu perquè és el responsable del procés del seu aprenentatge. El rol del professor/a és el de facilitador i guia d'aquest procés.

La presentació de la situació/problema : s'establirà l'ordre per treballar els escenaris i es donaran en cadascuna de les primeres sessions, per dur a terme la seva anàlisi. Aquestes situacions/problemes seran aportades per les assignatures implicades.

Primera sessió de tutoria

La primera sessió es realitza amb tot el grup classe i es dirigida pel professor/a responsable de l'assignatura durant 4 hores.

- Pas 1. Anàlisi de la situació (1 hora). Primer treball en grups

La finalitat d'aquest treball de grup és que, a partir del coneixement que es té, s'identifiqui tot el què es considera que s'ha d'aprendre i que estigui relacionat tant amb el problema plantejat com amb els resultats d'aprenentatge. El grup ha de confeccionar un llistat de les preguntes que hagin sorgit en l'anàlisi de la situació. Tot seguit, amb el llistat de preguntes, s'haurà d'establir un ordre de prioritats en funció de la seva rellevància relacionada amb els resultats d'aprenentatge.

- Pas 2. Posta en comú de preguntes (50 minuts). Primera sessió plenària.

Un representant de cada grup comparteix amb la resta de la classe dues o tres preguntes escrivint-les a la pissarra. Posteriorment s'analitzen, s'ordenen per temàtica i/o seguint el procés d'atenció d'infermeria i es fa una prioritització en relació a la rellevància respecte als resultats d'aprenentatge.

- Descans: (20 minuts)
- Pas 3. Pla de treball (40 minuts). Segon treball en grups

L'objectiu és elaborar un pla de treball en concordança amb les preguntes prioritzades en el plenari. Finalment, s'han d'identificar possibles fonts d'informació.

- Pas 4. Posta en comú del pla de treball (60 minuts). Segona sessió plenària.

L'objectiu és dissenyar a la pissarra el pla de treball que tindrà una part comú per a tots els grups i aquells aspectes que han pogut interessar a cada grup en concret. Per fer-ho, un representant de cada grup comparteix amb la resta de la classe les preguntes, el pla de treball elaborat i les possibles fonts on cercaran informació.

- Pas 5. Selecció de temes d'estudi (10 minuts). Sessió plenària.

El docent recomana aquells temes que considera que han de ser d'estudi individual. Es pot suggerir fonts d'informació.

Cada grup haurà d'enviar el seu pla de treball al professor/a corresponent.

Les següents sessions, es desenvolupen en grups d'estudiants amb el professor/a corresponent.

Segona sessió de tutoria

El grup discuteix les estratègies individuals de cerca i les fonts de consulta utilitzades per valorar críticament la informació recollida (la fiabilitat de les fonts, els mètodes d'investigació utilitzats, els mètodes estadístics aplicats,...). Es discuteix el pla de treball planificat, on tots els components del grup han de tenir l'oportunitat d'explicar la informació que han estudiat. Amb aquesta posta en comú, els estudiants s'estan capacitant per a l'avaluació crítica i correcció del seu coneixement previ, alhora que desenvolupa l'habilitat d'avaluar críticament el seu raonament del problema. Com a resultat de la discussió han d'extreure un resum de coneixements i abstracció dels principis i els conceptes que puguin ser aplicats a altres situacions anàlogues.

Tercera sessió de tutoria

En aquesta s'analitza la situació problema treballada i es fa una síntesi de l'aprenentatge i objectius assolits. Es tracta de contestar les següents preguntes: Què és el que s'ha après de nou treballant el problema? Com es relaciona aquest aprenentatge amb els objectius? Quins principis o conceptes nous s'han discutit? Quins

s'han après? Del que s'ha après, què ajudarà a entendre diferents problemes o situacions en el futur? Quines àrees d'aprenentatge es van identificar però no es van treballar? Preguntes totes elles que permeten identificar el coneixement assolit i el que encara resta pendent.

Es finalitza aquesta tercera sessió amb l'autoavaluació, l'avaluació entre iguals i la del professor/a.

Teoria: classes expositives

Teoria en format de classes expositives i sessions de tutories per a la defensa oral de treballs amb la finalitat de clarificar dubtes i relacionar conceptes on els estudiants hi tinguin una major dificultat.

Tutories individualitzades: es podran concretar tutories específiques contactant prèviament per e-mail i/o campus virtual amb el professor/a.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
SEMINARIS ESPECIALITZATS (SESP)	32	1,28	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
TEORIA (TE)	21	0,84	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27
Tipus: Autònomes			
ESTUDI PERSONAL	89,5	3,58	5, 6, 11, 25

Avaluació

El sistema d'avaluació s'organitza en **2 mòduls** cadascun dels quals tindrà un pes específic en la qualificació final:

Assistència i participació activa en els seminaris, mes l'avaluació mitjançat casos pràctics i resolució de problemes. (60%)

L'avaluació de l'assistència i participació activa en els seminaris, mes l'avaluació mitjançat casos pràctics i resolució de problemes, suposa el **60% de la nota final**. Consisteix en una avaluació oral en finalitzar cadascuna de les situacions d'ABPGM i una escrita mitjançant un informe que el tutor lliura en acabar la unitat i que és compartit per les assignatures integrades.

L'objectiu d'aquesta avaluació és que serveixi d'estímul de l'aprenentatge per retroalimentar el procés. Es contemplen quatre dimensions: la responsabilitat, les habilitats d'aprenentatge, la comunicació i el treball en grup.

Defensa oral de treballs (40%).

S'avaluen les següents dimensions:

Continguts

Pregunta plantejada (complexitat). Cerca bibliogràfica (paraules clau, fonts d'informació). Antecedents (definició del problema, epidemiologia, factors associats, estat actual del tema). Justificació del tema (argumentació clara i coherent per donar resposta a la pregunta). Presentació d'evidències (nivell d'evidència). Aplicabilitat i utilitat en la pràctica. Bibliografia (referències bibliogràfiques)

Metodologia de presentació

Exposició i llenguatge (ordre, vocabulari). Disseny material audiovisual (coherent, clar, creatiu). Temps (ajust al temps indicat). Llenguatge no verbal (postura, moviments, contacte visual). Participació dels membres del grup: per assegurar que tots els estudiants són capaços de defensar el treball fet, **el tutor decideix l'ordre en la que els estudiants faran la presentació.**

Es farà coavaluació de les presentacions per part de dos professors de l'assignatura. L'estudiant lliurarà en suport informàtic i paper la presentació.

OBTENCIÓ DE LA QUALIFICACIÓ FINAL

1. El requisit per a l'obtenció de la **nota final és haver-se presentat a totes les parts avaluatives i haver obtingut una puntuació de 5.**
2. Es considerarà **no avaluable**, de totes les assignatures integrades que configuren la unitat, **quan l'estudiant hagi faltat al 30% de les sessions d'ABPGM.**
3. La **qualificació final** de cadascuna de les assignatures integrades en la unitat d'ABPGM serà el sumatori de les diferents parts que la configuren, sempre que tinguin una puntuació de 5. Segons l'acord 4.4 del Consell de Govern 17/11/2010 de la normativa d'avaluació, les qualificacions seran:

- **Excel·lent (EX) Del 9,0 al 10.** L'estudiant ha assolit les competències avaluades i les duu a terme de manera autònoma fent les seves justificacions amb evidències.
- **Notable (N) Del 7,0 al 8,9.** L'estudiant ha assolit les competències avaluades i les duu a terme de manera autònoma amb algunes evidències.
- **Aprobat (AP). Del 5,0 al 6,9.** L'estudiant pot assolir les competències avaluades amb supervisió.
- **Suspens (SS). Del 0 a 4,9.** L'estudiant no ha assolit les competències avaluades.
- **No Avaluat (NA)** L'estudiant no ha realitzat les activitats programades per tal d'assolir les competències.

4. L'estudiant té **dret a la revisió** de les proves d'avaluació. Per a tal fi es concretarà **la data en el campus virtual.**

5. La valoració de les situacions especials i particulars serà valorada per una comissió avaluadora configurada a tal efecte per tal de dissenyar, si s'escau una prova final de síntesi. **Els estudiants que no hagin superat l'assignatura/mòdul per mitjà de l'avaluació continuada es podran presentar a un examen final o una prova final de síntesi**, sempre que s'hagin presentat a totes les avaluacions programades.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa en els seminaris, més l'avaluació mitjançant casos pràctics i resolució de problemes.	60%	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
Defensa oral de treballs.	40%	3	0,12	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27

Bibliografia

Donat que una de les competències generals que es pretén que adquireixi l'estudiant és la de desenvolupar estratègies per a un aprenentatge autònom (CG2), i que l'activitat dirigida pel docent és l'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP), no s'especifica la bibliografia.

En l'ABP l'estudiant ha de fer-se competent en la cerca d'informació i lectura crítica de la mateixa. En la primera sessió els estudiants, en funció del pla de treball plantejat, esbrinen quines són les fonts d'informació

adients per al seu pla de treball. En la segona sessió expliquen les dificultats que han tingut en la cerca i confronten les troballes i evidències. En funció d'aquest treball compartit raonen la idoneïtat o no, de la mateixa.

Aquests són els raonaments fonamentals pels quals no es considera oportú que el professorat presenti un llistat específic de bibliografia.